

رضاخان و برقراری جمهوری ایرانی

۱۹ فروردین ۱۳۹۴ ساعت ۱:۱۷

تظاهرات به حمایت از برقراری نظام جمهوری در ایران که پرچمدار آن ژنرال رضاخان رئیس الوزراء و سردار سپه وقت بود در آخرین روزهای سال ۱۳۰۲ (مارس ۱۹۲۴) به اوج خود رسیده و همه امور کشور را تحت الشعاع خود قرار داده بود. تظاهرات که از تهران و میدان توپخانه آغاز شده بود به سراسر ایران گسترش یافته بود و سیل تلگرام به پشتیبانی از فکر برقراری جمهوریت از شهرستانها به تهران سرازیر بود.

تظاهرات به حمایت از برقراری نظام جمهوری در ایران که پرچمدار آن ژنرال رضاخان رئیس الوزراء و سردار سپه وقت بود در آخرین روزهای سال ۱۳۰۲ (مارس ۱۹۲۴) به اوج خود رسیده و همه امور کشور را تحت الشعاع خود قرار داده بود. تظاهرات که از تهران و میدان توپخانه آغاز شده بود به سراسر ایران گسترش یافته بود و سیل تلگرام به پشتیبانی از فکر برقراری جمهوریت از شهرستانها به تهران سرازیر بود، حتی در آخرین جلسه عمومی مجلس شورای ملی در سال ۱۳۰۲ که ۲۸ اسفند برگزار شده بود گروهی از افسران ارتش وارد جلسه شده و خواستار حذف قاجاریه و سلطنت، و برقراری جمهوری شدند و گفتند که از حکومت «دوله‌ها» و «سلطنه‌ها» که از دستشان کاری جز بی‌عرضگی ساخته نیست خسته شده‌اند. به اشاره سردار سپه، در این روز و روز بعد ادارات دولتی نیز تعطیل کردند و کارمندان به تظاهر کنندگان پیوستند. در برابر، گروهی هم در مسجد شاه (واقع در بازار تهران) اجتماع کرده و با جمهوریت دست به مخالفت زده بودند. در همین روز رضاخان از محمد حسن میرزا ولیعهد خواست که کناره‌گیری کند. احمد شاه در اروپا بود. این وضعیت سبب شده بود که مجلس شورای ملی جلسه خصوصی تشکیل دهد و به موضوع رسیدگی کند که در این جلسه چند نماینده به حمایت و مدرس و چند نماینده دیگر به مخالفت با برقراری نظام جمهوری سخن گفتند و قرار شد که سی ام اسفند، مجلس یک جلسه فوق‌العاده تشکیل دهد که در این جلسه طرح تبدیل نظام مشروطه سلطنتی به جمهوری مطرح شد. چون موضوع مهم بود تعطیلات نوروزی مجلس جز روز نوروز لغو شد. مجلس دوم فروردین ماه به بحث در این باره ادامه داد. در این میان بیشتر روحانیون و کسبه در تهران و شهرهای دیگر به ضدیت با جمهوری بپا خاستند و تظاهرات آنان در میدان بهارستان مانع اتخاذ تصمیم فوری در مجلس شد. چند روز بعد ژنرال رضاخان برای مذاکره در این باره با روحانیون قم به این شهر رفت و چون مخالفت آنان را با نظام جمهوری مشاهده کرد در بازگشت به تهران ضمن صدور اعلامیه‌ای انصراف خود را از حمایت از برقراری نظام جمهوری در ایران اعلام داشت.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۶۹۴/ایرانی-جمهوری-قراری-رضاخانه>